

Унапред се извињавам што ово нипошто неће бити „весео“ и пригодан новогодишњи текст, и то како по тону, тако и по стилу и садржају. Заправо, немогуће је правити било какав реалан биланс актуелног српског политичког, економског и друштвеног тренутка, а да то бар помало не делује као парастос и опело.

Када се крећете погрешним путем, све станице дуж њега биће такође погрешне. Та стара истина важи и за актуелну српску власт која, плашим се, убрзано улази у фазу потпуног губитка осећаја за реалност и упада у све драстичнији раскорак између суморне стварности и ружичасте слике коју власт о себи емитује. И чини се да што је стварност ружнија и суморнија, то је слика у чаробном ТВ огледалу лепша и ружичастија.

Најискреније не могу да схватим како је могуће да већ две и по године идемо у добром правцу, корупција се искорењује, више се не краде на набавкама, немачки, арапски и кинески инвеститори се просто гурају и саплићу на улазу у владу, непрестано се склапају добри послови о којима нас непрестано обавештавају медији и премијер лично – а стање је све горе и горе. Буџетски дефицит је на астрономском нивоу, привредна активност замире, јавни дуг непрестано расте, а плате и пензије се непрестано смањују, како у апсолутном, тако и у релативним износима. (При чему је то смањење, поготово ако узмемо у обзир и актуелно клизање динара, реално још много веће од ових номиналних десет одсто.)

А да, знам. То клипове под точкове бацају тајкуни и присталице бивше власти. Као и они љубоморни што је ова влада (читај, Премијер – јер он је једина власт и сва влада)

„призната и на Истоку и на западу“, што је (га) „поштују и руски и амерички председник“ и што предузети реформски захвати дају „најбоље резултате у новијој српској историји“. Мислите да карикирам? Не, нажалост. Само верно цитирам оно што се последњих дана могло чути из уста премијера и његових медија.

Ту скоро власт је тријумфалистички, на сав глас и преко свих медија саопштила да је (према „анкети о радној снази“) број незапослених опао са некадашњих (из времена „жутих“) 25 на 17 одсто. Не разумем баш тачно о каквој се ту „анкети“ ради и не знам колико је она валидна. Не знам да ли се хтелo рећи, или сугерисати, како је тих осам процената – а то би, преведено у реалне бројеве, значило најмање неколико стотина хиљада душа – у међувремену нашло посао (што би узгред речено, био апсолутни светски рекорд у брзини запошљавања), или су се можда неки у међувремену одселили из земље, неки можда умрли, а неки напросто скинути са евиденције незапослених. Али знам да је према егзактним, педантним и свима доступним подацима о броју запослених из месеца у месец, а који се могу наћи на сајту Народне банке, број запослених лица од маја 2012. до данас ОПАО за око 40 000. И то упркос отприлике исто толиког броја заслужних СНС кадрова који су у међувремену нашли ухлебље у државној управи и јавним предузећима.

Знам и да ће, после свих у међувремену предузетих „сјајних реформских потеза“, свих „болних резова“ и свих мера штедње, рачунских хокуса-покуса, баланса и ребаланса, буџетски дефицит за 2014. годину износити око 7,5 одсто бруто друштвеног производа, док је 2011., у последњој години власти оних грозних претходника, износио 3,9 одсто (у 2012. 5,4 одсто). Знам да је, у динарима, те 2011. дефицит био 132 милијарде динара, да је у 2013. био 174 милијарде, а да је за наредну, већ скоро сасвим „стабилизовану и консолидовану“ 2015. предвиђено да износи 191 милијарду.

Знам да је јавни дуг крајем те 2011. био 14,8 милијарди евра, јуна 2012. (када „жути“ одлазе са власти) 15,4 милијарде, а да је на крају новембра 2014. износио 22,286 милијарди евра – и да је од почетка 2014. порастао чак за 2,1 милијарду. И све су то егзактни и такође јавно доступни подаци, али који се ретко пробијају на насловне стране српских новина и ударне вести српских телевизија.

И да не буде неспоразума, или злонамерног тумачења. Није овде намера да се докаже како су они прошли били „супер“ (наравно да нису), већ само да се покаже колико су ови садашњи неспособни и лоши.

Шта би са Радуловићем? Куд се дену чудотворни Лазар Крстић? Сећате ли се тог „чуда од детета“ чије лице и не баш претерано сувисле изјаве су пре само годину дана красили све насловне странице и екране свих српских медија? Хајде да заједнички покушамо да се сетимо и побројимо имена министара финансија, привреде, пољопривреде и образовања за последње три године. А у питању су стратешки ресори, где не би смело бити места импровизацији и где би морало да се ради и планира на дуги рок. Ко је одговоран за толику неозбиљност? Је ли и ту у питању тајкунска завера? Које је пало на памет да националне финансије стави у руке једног приправника, за кога је од почетка било јасно да је ту само на пропутовању и да је свестан да се ништа неће питати, али да ће место министра финансија лепо деловати у си-ви-ју када буде аплицирао за неки будући посао?

У суштини, постоје само две могућности, обе неповољне за носиоца врховне власти. Или он, наиме, не уме да нађе квалитетне сараднике, или, ако се и појаве, они од њега беже као ђаво од крста чим схвате где су дошли и како стоје ствари.

Сав српски политички плурализам се свео на повремено затезање конопца између председничког и премијерског кабинета, као и неколико сатиричних рубрика, портала и блогова. Медијске слободе и истраживачко новинарство се храбро демонстрирају на опозицији и супрузи председника државе, а друштвена критика је сведена на степен који је постојао у време „Веселе вечери“ (и тек у ретким тренуцима добацује до нивоа „Ошишаног јежа“), када су се такође могли критиковати „бивши“, као и неке „ретроградне“ друштвене појаве (накупци и прекупци“, „бирократе“ и „техноменаџери“).

Важно је само да се не дира у „зеницу ока“: братство-јединство, руководећу улогу партије – и наравно Тита.

И кад смо већ код Тита, Александар Вучић би очигледно хтео да у себи обједини симболичке фигуре Броза и Зорана Ђинђића, а не зна се која му од њих мање пристаје. С једне стране, он наступа као осветник и „божја казна“ за петооктобарску политичку класу („лопове и издајнике“) и из тога црпе знатан део своје политичке подршке. А истовремено – нарочито према Западу и једном делу овдашње јавности – себе покушава да представи као аутентичног настављача Зорана Ђинђића, који је био лидер управо тог петооктобарског преврата.

Наравно да, чак ни теоретски, није могуће бити и једно и друго. Али реалност и логика нису од велике помоћи у виртуелном свету таблоида и бесконачне ниске економских успеха и дипломатских тријумфа који престижу један другог. А за то време се грађани убрзано претварају у „пук“ и „светину“, жељну „хлеба и игара“ и голог преживљавања. А то, по свој прилици, и јесте циљ. Јер политички активан отпор могу пружити само они који у нешто верују и који се нечему надају. Зато је потребно убити сваку перспективу и сваку наду. Само тако се од једног политички свесног народа може направити идеал, сличан ономе којим се Влада Србије ових дана рекламира на СИ-ЕН-ЕН-у: земља јефтине и ропски покорне радне снаге, која ће за наднице ниже („конкурентније“) од оних азијских, радити по фабрикама и пољима у власништву „страних инвеститора“.

Важан инструмент, можда чак најважнији, тог поковања јесу медији. Зато прича о стању у медијима, цензури и аутоцензури нипошто није само тема од пуко „академског“ значаја и нешто што треба да занима само новинаре и оне који у медијима и од медија живе. Напротив. Медији и медијска контрола представља данас оно оно што су некада били тенкови, бомбе и хаубице. А некад су чак и много ефикаснији – и наносе више штете. Доказе за то можемо видети широм света – од Кијева и Одесе, па до Блиског Истока и Београда.

Ту убојиту моћ контролисаних таблоидних медија и ефекат усресређене паљбе који се тиме постиже Вучић је одлично схватио и употребио још боље и бруталније од својих претходника. (Мада никада не треба заборавити да је у питању врло проблематично оружје, које уме да се отргне и експлодира у лице ономе ко га је лансирао.) Његов

подухват „промене свести“ српског народа не би имао никакве шансе да успе (надам се да неће успети ни овако, али, нажалост, мора се признати да није без шансе) да није те апсолутне медијске тортуре која се спроводи брутално и систематски. И то уз прећутни благослов, или бар толеранцију оних којима је праћење „стања демократије, људских права и медијских слобода“ у опису радног места. (Ја, лично, тим лицемерјем уопште нисам изненађен, али знам многе који су веровали у те бајке, а који се сада осећају изданом и не могу да се чудом начуде како су остављени на цедилу.

Једино му мало интернет срећу квари, али, без обзира што утицај поменутог медија из дана у дан расте, већинска Србија, а поготово већина гласача, ипак се и даље информиса са РТС-а и Пинка, њихових вести и – нарочито – њихових јутарњих програма. А ту, буквално, више не може ни птица да пролети. Они који то не гледају не могу да схвате размере и последице те тортуре. Зато се понекад (не)оправдано чуде „откуд му толики рејтинг?“ питају како је то могуће и помало олако закључују да је демократија лоша, а народ „покварен“. Но, иако немам ништа против да се прича о манама демократије и народа, треба бити поштен и признати да ово што се у Србији дешава нема везе ни са демократијом ни са слободном јавношћу. Ко не верује, нека само три дана заредом покуша да прати поменуте новине и емисије, на челу са, на пример, „минут-два“ вестима на Пинку (иако у том погледу ни други не заостају превише), па ће схватити да је чудо што му рејтинг није још и много већи.

Брутално контролисани медији, поред осталог, Вучићу требају и да би могао да прикрије сопствену метаморфозу, од младог Шешељевог јуришника који прети осветом „сто Муслимана за једног Србина“, у великог поштоваоца Тонија Блера и Алистера Кембела (идејних архитеката „милосрдног анђела“ и лажног оправдања за рат против Ирака). И од горљивог заговорника „Велике Србије“ који се обрачувао са „домаћим издајницима“ свих боја, у човека који изјављује да би желео да у свом тиму има Чеду Јовановића, Соњу Лихт и Ивана Вејводу, размењује узајамне комплименте са Светиславом Басаром, и којег на сва уста хвале и бране Петар Луковић и Е-новине.

У ту сврху, а да би поменута еволуција прошла што безболније и без штете по рејтинг у – још увек – не до краја скуваном бирачком телу, из тактичких разлога, привремено му је потребна и једна особена врста квазипатриотских новинара и аналитичара (па и

странака) који, углавном из интереса, али бар једним делом и из жеље да ни себи не признају колико су испали лаковерни и глупи, трубе или бар сеју смутњу о његовом латентном и лукавом „патриотизму“ и плаше народ „украјинским сценаријем“ који му зликовци, наводно, спремају.

Јер све док се не доврши пројекат „промене свести“, тј. док ружичаста веш-машина за испирање мозга не одради посао, Вучићу је потребна ова дружина квази-патриотских добшара који ће гласачке масе, још увек у траговима релативно патриотски оријентисане (према Косову и Русији, а против НАТО и распродаје државних ресурса) залуђивати и анестезирати причама о „амбасадорима који му, јадничку, раде о глави“ и „припремају му нови 5. октобар“. Иако ти исти амбасадори, као и њихови шефови, хвале управо њега и његове „храбре реформске потезе“, а нарочито његову кукавну предају севера Косова и намеравану продају Телекома, чијим парама би Вучић следеће године требало да попуни буџетске рупу своје неспособне владавине, а Дојче-телеком да попуни једину белину на регионалној карти и заокружи своју телекомуникациону доминацију и контролу на Балкану и југоистоку Европе.

Зато ће га амбасадори подржавати и хвалити (немачки због Телекома и „промене свести“, амерички због Бриселског споразума и Косова) и зато ће трпети његове повремене керефеке, испаде и пренемагања, док им не одради посао и док се они не преселе на неку другу, пријатнију дипломатску дестинацију.

Друга је ствар то што они, по свој прилици, знају са ким имају посла. Али баш их брига. Они су ту у пролазу, да обаве оно што њихове владе од њих очекују, а не да брину о томе какав је квалитет демократије у Србији. Или Саудијској Арабији, уосталом.

„Добро, можда и јесте све то тако, али шта сад да се ради“, питате се ви. Као прво, не

само да је „можда тако“, већ је вероватно још и много горе од описаног. Јер у овај поразан биланс уопште нисам урачунао режимску „црногорску везу“, нити ону сиву зону између политике, бизниса и криминала, која није тако егзактна као они економски показатељи о којима сам говорио на почетку, али је итекако присутна и делује у разним правцима.

У том контексту, а када говоримо о 2014. парадигматичан је случај атентата на Милана Бека и више него очигледан покушај власти да, ако не баш заташка, а оно свакако минимализује читав догађај.

Не ради се ту само о нападу на једног од најпознатијих и најмоћнијих бизнисмена и мрачним асоцијацијама на време када су такви случајеви били готово редовна и рутинска ствар. Много више од самог догађаја треба да забрину чудне изјаве са самог врха власти – како премијера, тако и министра унупрашњих послова – којима као да је најважније било да нагласе како је нападач „очигледно аматер“ и да „није реч о професионалцима“. (Зашто би то било најважније и коме је то важно?) Удворички медији су ову задату тему одмах разрадили у „милион“ верзија и бизарних подваријанти теорије о смотаним атентаторима-аматерима и њиховим мотивима (при чему је код режимских таблоида посебно популарна била верзија која је сугерисала да је ту питању нека „приватна“, швалерска варијанта, или пак нерашчишћене пословне ствари из времена Бекових „раних радова“).

На знам да ли се разумемо? Третирајте ово као дигресију која нема везе са главном темом – а и ја се надам да је нема. Ипак, иако нисам стручњак за ову крими проблематику, морам признати да ми је све то од почетка било чудно, сумњиво и помало језиво. А нарочито кад ми је уредник „Сведока“ Владан Динић категорички, одмах сутрадан, као из топа, рекао да су то што се пише све „глупости“, да је нападач професионалац – и да наручилац „неће никада бити пронађен“.

Још увек се надам да Диња неће бити у праву – премда му за сада истрага, чини се, даје за право. Од смотаног атентатора („лепушкастог“, „са црногорски нагласком“, „можда жене“, „пушача“, који је „оставио гомилу материјалних трагова“) за сада ни трага ни гласа. А о наручиоцу да и не говоримо.

Дакле, шта да се ради? Укратко, одмах, али одмах и дословно све супротно од онога што ради садашња власт.

- Уместо даље неперспективне и мазохистичке приче о евро-интеграцијама, њихова хитна суспензија, ослонац на сопствене снаге и економско-политички окрет ка истоку.

- Уместо убрзане распродаје преосталих државних ресурса, хитна ре-етаатизација, то јест, забрана отуђења и подржављење последњих националних златних кока попут Телекома (јавна је тајна да је већ обећан Немцима) и ЕПС-а.

- Уместо потпуног уништења домаће пољопривреде и смањења субвенција које је предвиђено актуелним буџетом, а и један је од главних захтева Брисела у процесу придруживања, снажан акценат на пољопривредну производњу, прехранбену индустрију и енергетику.

- Уместо масовних подстицаја „страним инвеститорима“, отварање националне инвестиционе банке и генерална политика подстицања домаћег малог и средњег бизниса.

- Уместо кршења и промене устава, његово поштовање и примена на сваком делу територије.

- Уместо просјачке и јалове филозофије страних кредита и новог задуживања ради враћања старих дугова – политика ширења према губеру. („У се – и у своје кљусе“.)

- Уместо квазиопозиционог шмирања, страначке ускогрудости и намигивања према власти у потрази за „целзијусом“, озбиљан, пожртвован рад на стварању општенародног покрета отпора.

Биланс катастрофе

Пише: Ђорђе Вукадиновић
недеља, 04 јануар 2015 08:06

- Уместо култа личности и диктатуре једног човека – суверена демократија.

- Уместо колонијалног ропства – Слободна Србија!

Срећна вам нова 2015.